

I UVOD

Ugovor o osnivanju Društva "Možura" d.o.o. za upravljanje međuopštinskom sanitarnom deponijom Možura su potpisali predsjednici Opština Bar i Ulcinj dana 31.10.2008. godine.

Učešće Opštine Bar i Opštine Ulcinj u vlasničkoj strukturi preduzeća Možura d.o.o. određeno je na osnovu pokazatelja o količini komunalnog sanitarnog otpada iz ove dvije opštine i, shodno tome, je sledeće - Opština Bar ima 65% a Opština Ulcinj 35% vlasništva.

Društvo je registrovano u Centralnom Registru Privrednog Suda Crne Gore dana 04.11.2008. godine pod brojem 5-0502603/001 a osnovna djelatnost Društva je:

- 90000 Odstranjivanje otpadaka i smeća i slične aktivnosti, uključujući upravljanje i rad sanitarnom deponijom (pretežna djelatnost)
- 37100 Reciklaža metalnih otpadaka i ostataka
- 37200 Reciklaža nemetalnih opadaka i ostataka
- 74300 Tehničko ispitivanje i analiza potencijalnih zagađenja otpadom i mjerenje čistoće vazduha, vode i sl.

Sanitarna deponija Možura je izgrađena potpuno u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom i direktivom EU br. 99/31/EZ, 06/12EZ, 08/98EZ.

Sanitarna deponija Možura nalazi se na istoimenom lokalitetu, na granici opština Bar i Ulcinj (na barskom dijelu opštine, na državnom zemljištu kojim raspolaže Vlada Crne Gore) i u njenoj blizini nema područja koja su zaštićena kada su u pitanju prirodna i kulturna dobra a na rastojanju od oko 850 m vazdušne linije nema stambenih objekata i od morske obale je udaljena 1,5 km.

Projektovano i izgrađeno tijelo deponije sastoji se od 4 odvojene i samostalne tehnološke kasete (kade). Ukupne dimenzije tijela deponije su 305 x 165 m. Projektovana visina deponije je 25 m. Projektovani kapacitet deponije je 1.056.036,21m³ tokom četiri faze rada deponije. Svaka faza pretpostavlja punjenje otpadom do nivoa 6m i prekrivanje inertnim materijalom. Prva faza je

kapaciteta 394.606,70m³, druga faza iznosi 293.601,01m³, treća faza 223.142,66m³ dok četvrta faza iznosi 144.685,85m³.

"Možura" d.o.o. posjeduje, za sve postojeće objekte, odobrenje za izgradnju i upotrebnu dozvolu izdatu rješenjem Ministarstva održivog razvoja i turizma broj 0504-1741/7-2012 od 21.03.2013.godine a za sredstva neophodne ateste.

Nakon toga, u zakonom propisanoj precuduri, Agencija za zaštitu životne sredine je izdala, shodno Zakonu o integrisanom sprječavanju i kontroli zagađivanja životne sredine ("Sl. list RCG", br. 80/05 od 28.12.2005. "Sl. list Crne Gore", br. 54/09 od 10.08.2009. 40/11 od 08.08.2011) i Uredbom o vrstama aktivnosti i postrojenja za koje se izdaje integrisana dozvola ("Sl.list Crne Gore", br. 07/08 od 01.02.2008.), Integrisanu dozvolu za rad cjelokupnog postrojenja sanitarne deponije za čvrsti komunalni otpad i obavljanje aktivnosti odstranjivanja otpada dana 04.04.2013.godine registarski broj 02, Broj UPI-847/15. Dozvola koja je izdata našem Društvu je druga koja je izdata u Crnoj Gori.

Krajem 2017.godine u zakonskom roku podnijeli smo Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine **zahtjev za produženje važenja Integrisane dozvole.**

II OSTVARIVANJE OSNOVNE DJELATNOSTI

"Možura" d.o.o. je u toku 2017.godine uspješno nastavila sa svojom primarnom djelatnošću a to je vršenje usluge deponovanja otpada na sanitarnoj deponiji Možura.

Pored matičnih komunalnih preduzeća Bar i Ulcinj na deponiji Možura u toku 2017.godine svoj otpad su deponovala komunalna preduzeća iz Budve, Kotor, i Tivta, kao i privatno preduzeće Hemosan iz Bara.

Ukupno je u 2017.godini deponovano **73,993.65 t** otpada kako je u sljedećoj tabeli i prikazano po mjesecima za sva preduzeća .

Količine otpada koje su dopremljene u istom periodu 2016.godine su iznosile **67,736.71 t** pa se može konstatovati da je u ovoj godini količina otpada povećana za 6,256.94 t što je povećanje od 9,24 %.

Tabela 1. Pregled količina deponovanog otpada na deponiji Možura u tonama po mjesecima i preduzećima u 2017.godini i uporedne količine za 2016.godinu.

2017	Bar	Ulcinj	Budva	Tivat	Kotor	III lica	Hemosan	UKUPNO t
Jan	1.362,02	460,14	957,02	-	608,74	-	33,34	3.421,26
Feb	1.479,12	596,36	941,72	-	773,00	0,58	29,54	3.820,32
Mar	1.590,18	728,94	1.117,38	28,76	799,74	0,16	52,00	4.317,16
Apr	1.730,28	737,82	1.271,64	-	804,02	0,54	22,72	4.567,02
Maj	1.927,80	868,18	1.773,04	-	998,16	1,12	19,50	5.587,80
Jun	2.316,82	1.073,70	2.602,58	662,38	694,90	-	33,02	7.383,40
Jul	3.091,58	2.165,44	3.997,57	1 003,72	1.239,90	2,00	36,60	11.536,81
Avg	3.245,24	2.429,52	4.127,52	945,74	1.399,14	-	48,60	12.195,76
Sep	2.006,86	1.140,00	2.472,32	661,06	887,06	0,76	71,54	7.239,60
Okt	1.586,36	812,32	1.451,54	559,14	763,36	0,90	39,86	5.213,48
Nov	1.411,24	607,42	1.004,68	486,12	684,58	1,24	18,66	4.213,94
Dec	1.506,60	613,88	1.068,44	449,34	832,42	-	26,42	4.497,10
Ukupno	23.254,10	12.233,72	22.785,45	4.796,26	10.485,02	7,30	431,80	73.993,65
2016	23.477,34	10.804,44	22.280,83	254,30	10.567,12	7,86	344,82	67.736.71

Na elektronskoj vagi evidentirano je ukupno 15.947 vozila kako je prikazano u sljedećoj tabeli. Otpad se dovozio sa specijalnim vozilima sa potisnim pločama za sabijanje otpada tkz. bubnjarama, vozilima koja dovoze otvorene kontejnere, vozilima koja prevoze preskontejnere, sa otvorenim sanducima – kiperima kao i vozilima koja prevoze velike kontejnere (Kotor).

Tabela 2. Pregled broja vozila koja su dovezla otpad na deponiji Možura po mjesecima za 2017.godinu i uporedno za 2016.godinu.

2017	DOO Kom. Bar	DOO Kom. Ulcinj	DOO Komunalno Budva	DOO Kom. Kotor	DOO Kom. Tivat	DOO Hemosan	III Lica	UKUPNO
Jan	436	113	125	41	-	7	-	722
Feb	494	181	116	50	-	13	2	856
Mar	567	224	141	61	6	11	1	1011
Apr	615	213	154	57	-	7	1	1047
Maj	691	289	223	79	-	5	3	1290
Jun	855	360	325	60	110	10	-	1720
Jul	981	570	469	93	145	9	2	2269
Avg	1 066	648	511	93	133	7	-	2458
Sep	702	347	311	58	100	9	2	1529
Okt	573	270	192	54	98	11	1	1199
Nov	521	182	118	46	82	5	1	955
Dec	472	165	126	54	70	4	-	891
Ukupno	7 973	3 562	2 811	746	744	98	13	15 947
2016	7 560	2 520	2 771	711	39	123	10	13 703

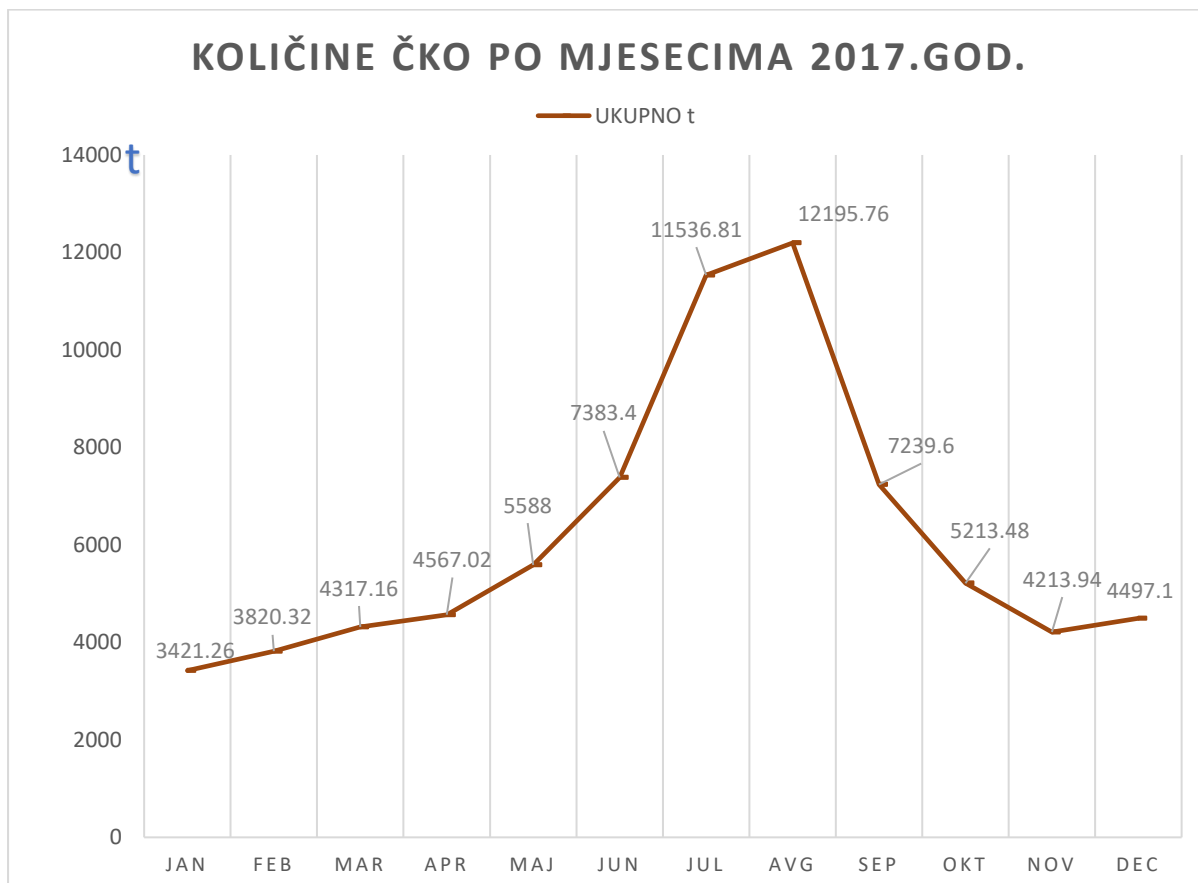
Iz gornje tabele se može vidjeti da je u prosjeku na nivou godine otpad dovozilo dnevno **44** vozila. U toku ljetnjih mjeseci taj se broj znatno povećavao pa je prosjek za avgust bio **79** vozila, dok je najmanje bilo u januaru 23 vozila na dan.

Prosječna masa otpada po vozilu je prikazana u sljedećoj tabeli:

Tabela 3. Prosječna masa otpada po vozilu (t/vozilu)

Bar	Ulcinj	Budva	Kotor	Tivat	Hemosan	Ukupno
2,92	3,43	8,10	14,05	6,45	4,41	4,64

Na sljedećem dijagramu su prikazane količine deponovanog otpada koje se najbolje vidi sezonska nejednačenost količine otpada koje se odlažu na deponiji Možura.

Deponovanje otpada je vršeno u sanitarnoj kadi broj 4 do nivoa 6m od dna kade do 26.07.2017.godine, nakon čega je započeto deponovanje u kadi broj 1. na nivou 6m tj. započeto je deponovanje u drugoj fazi. Sanitarna kada 4 je nakon popunjavanja do nivoa prve faze tj. do nivoa od 6m kompletno prekrivena inertnim materijalom kao što je projektovano i urađeno sa kadama broj 1,2 i 3.

U obavezi smo Integrisanom dozvolom vršiti godišnja geodetska mjerenja na sanitarnim kadama kojima se određuje zauzetost kada otpadom i slijeganje koje nastaje. U kadi broj 1 je došlo do slijeganja u ukupnoj zapremini od 3413 m³, u kadi broj 2 to je 3650 m³. Popunjena zapremina kade broj 3 je sa inertnim materijalom je 71 832 m³. Dobijeni podaci pokazuju da je izvršeno kvalitetno kompaktovanje otpada koje je bolje od projektovanog za preko 20 %.

Prekrivanje otpada inertnim materijalom nam predstavlja zakonsku obavezu a prevoz materijala je vršen kamionima Komunalno Bar. Materijal za natkrivanje se nalazi u krugu deponije i predstavlja ostavljeni materijal koji je nastao od iskopa pri izgradnji deponije. Ukupno je u 2017. godini prevezeno 975 tura sa kamionima Komunalno Bar ili ukupno 7800 m³. Utovar je vršen našom mašinom (kombinovani utovarivač-rovokopač).

Za potrebe snabdijevanja tehničkom vodom ukupno je dopremljeno 43 ture autocistjernom Komunalno Bar ili ukupno 430 m³.

Najvažniji projekat, koji se realizovao tokom 2016. godine, sakupljanje, transport i spaljivanje nastalog deponijskog biogasa na ekobaklji je početkom 2017. godine zvanično završen nakon izvršenog tehničkog prijema. Projekat koji je izvelo preduzeće „Indel inženjering“, iz Podgorice je nakon uspješne tenderske procedure bez žalbi, koštao 288,791.98€ sa uračunatim PDV-om. Cjelokupna sredstva za realizaciju projekta je izdvojila „Možura“, d.o.o.

Ovim projektom je uspješno završena prva faza rješavanja pitanja nastalog deponijskog biogasa njegovim spaljivanjem na ekobaklji, ali obzirom na veliku energijsku vrijednost koji ovaj gas posjeduje, pretvaranjem te energije u električnu i toplotnu bi se maksimalno izvršilo njegovo iskorišćenje. Za pretvaranje u električnu energiju je potrebno instaliranje posebnog postrojenja za čiji rad su neophodne specifične karakteristike i količine biogasa koje trenutno nijesu na potrebnom nivou obzirom da je naša deponija „mlada“, deponija i smatra se da će kroz par godina ti parametri biti dostignuti. Naravno i finansijaska sredstva su neophodna jer je vrijednost izgradnje jednog takvog postrojenja cca 1,5 miliona €. Nekoliko firmi iz inostranstva su iskazala interesovanje za uključivanje u realizaciji druge faze po principu javno-privatnog partnersta ili samo kao isporučiooci opreme.

Tokom 2017. godine na ekobaklji je izvršeno spaljivanje ukupno 1 200 000 Nm³.

Saglasno Planu javnih nabavki i Zakonu o javnim nabavkama realizovan je tender za nabavku goriva i nakon uspješno završene procedure izabrano je preduzeće „Kalamper“, d.o.o. ukupne procijenjene vrijednosti 65,000.00€.

Kao što smo i Programom rada za 2017. godinu planirali, izvršili smo nabavku drobilice za zeleni otpad. Potreba za nabavkom ove mašine je nastala iz razloga što komunalna preduzeća koja deponuju otpad na našoj deponiji a prvenstveno komunalna preduzeća Bara i Ulcinja nemaju riješeno pitanje odlaganja zelenog

otpada obzirom da tu vrsta otpada u obliku kako se sakuplja nije dozvoljeno odlagati na sanitarnoj deponiji.

Nakon uspješne tenderske procedure, izvršena je nabavka **drobilice za zeleni otpad** njemačkog proizvođača preko preduzeća „Tehnotekstil,, d.o.o. Nikšić za iznos od 30.940,00€ sa uračunatim PDV-om.

Raspisali smo krajem godine tender za nabavku **buldozera – gusjeničara** uz napomenu da je tenderska procedura završena, da nije bilo žalbi i da smo potpisali ugovor za nabavku buldozera **CAT** i očekujemo isporuku do kraja juna mjeseca ove godine.

Na osnovu odluke predsjednika opštine Bar broj 01-3638 od 30.11.2017. godine, ustupljeno nam je vozilo koje je koristila služba zaštite Bar - **autocistjerna Fap 13.14**. Vozilo će uz određene popravke biti korišteno za potrebe dovoza tehničke vode na deponiju, a u slučaju potrebe biće korišćen i za druge namjene.

Zakonske obaveze po pitanju ispitivanja segmenata životne sredine u toku 2017. godine saglasno Integrisanoj dozvoli su vršena tokom 2017. godine i kao prethodnih godina svi izmjereni parametri za vazduh, vodu i zemljište su bili u granicama zakonom predviđenih vrijednosti odnosno daleko ispod graničnih. Za potrebe izrade početnih pokazatelja za rješavanje pitanja procjednih voda, izvršeno je uzorkovanje i izvršena laboratorijska mjerenja od strane ovlašćene institucije (CETI).

I ove godine smo u skladu sa programom Vlade Crne Gore iskazali zainteresovanost za prijem pripravnika za nedostajuće radno mjesto - saradnik za kontrolu i monitoring životne sredine, ali nažalost kao i prošlih godina nije bilo interesovanja.

Tokom cijele godine kontrolu rada deponije smo imali od različitih inspekcija i to od strane ekološke, inspekcije za javne nabavke, inspekcije MUP-a i finansijske inspekcije. Što se tiče izvršenih kontrola konstatovano je da nije došlo do povrede zakona.

U toku novembra mjeseca a na osnovu ranijih dogovora i poziva, izvršena je posjeta deponijama u Banja Luci i Sremskoj Mitrovici i Beogradu. Upoznavanje na licu mjesta sa radom i veze koje su uspostavljene sa zaposlenima su bile veoma korisne, a imali smo priliku da se upoznamo na koji su način riješili pitanje deponijskog gasa i ocjednih – procjednih voda, kao i pitanje selekcije i reciklaže otpada.

Izvršni direktor je formirao komisiju za popis osnovnih sredstava preduzeća kao i komisiju za popis blagajne i dugovanja na dan 31.12.2017.godine. Komisije su uspješno izvršile navedeni zadatak i rezultati su prezentovani Odboru direktora na prvoj sjednici u 2018.godini kada je i usvojen izvještaj.

Sastav članova Odbora direktora je promijenjen za jednog člana kojeg bira Opština Bar.

Preduzeće nema zaostalih obaveza prema dobavljačima. Takođe, isplate zarada i naknada za sve zaposlene su izvršene u bruto iznosu.

Zdravstvena zaštita radnika je i u toku ove godine vršena prema planu, tako da su svi radnici prošli godišnji sistematski pregled i godišnju vakcinaciju.

Svoje obaveze plaćanja usluge deponovanja otpada komunalna preduzeća iz Bara i Ulcinja su u veoma malom procentu izmirivali.

Komunalno Bar je tokom 2017.godine započelo sa plaćanjem rata za dugovanja iz 2014.godine saglasno presudi Privrednog suda. Dugovanja za 2015. i 2016.godinu su protokolom odobrena da se plaćaju u ratama gdje je Opština Bar preuzela obavezu garancije plaćanja.

Početakom 2017.godine Opština Ulcinj je preuzela dugovanja komunalnog preduzeća za deponovanje otpada iz 2015. i 2016.godine. Za 2017.godinu je napravljen reprogram duga koji komunalno preduzeće Ulcinj nije poštovalo.

Pitanje rješavanja **procjednih voda** je jedno od najvažnijih nakon rješavanja deponijskog gasa. Na osnovu toga smo sa preduzećem „IG – Institut za građevinarstvo,, d.o.o. iz Banja Luke koje je bilo projektant izgradnje deponije **uradili studiju izvodljivosti** i izbor najbolje tehnologije za prečišćavanje procjednih voda sa idejnim rješenjem izabrane tehnologije.

Na osnovu sprovedenih detaljnih, višekriterijumskih analiza pri izradi ove studije, predloženo je usvajanje rješenja postupka reverzne osmoze (RO) kao najbolje tehnologije za prečišćavanje procjednih voda na sanitarnoj deponiji Možura.

Investiciona vrijednost projekta procjenjena je na oko 700,000.00 €.

Projekti Centra za selekciju i Centra za kompostiranje čiji su idejni projekti ranije urađeni je Vlada Crne Gore nominovala kao dva najznačajnija iz oblasti zaštite životne sredine za dobijanje nepovratnih sredstava za IPA 2019-2020. Projekti će tokom 2018. godine biti dodatno razrađeni izradom studije

izvodljivosti i očekuje se usvajanje od strane Evropske komisije do kraja 2018. godine.

Ukoliko bi došlo do realizacije ova dva projekta vijek rada deponije bi bio produžen, a takođe bi se dobila nova vrijednost tj. dodatne sirovine koje imaju ekonomsku vrijednost.

Obzirom da smo već nakon 5 godina rada izvršili zauzetost deponije preko 30%, sa preduzećem „IG – Institut za građevinarstvo,, d.o.o. iz Banja Luke smo započeli **izradu idejnog rješenja projekta proširenja I faze deponovanja** na način što bi se izvršila izrada dodatnog uzvišenja čime bi se dobila mogućnost za dodatno deponovanje 450.000m³ otpada što bi produžilo vijek rada deponije za 6-7 godina.

III AKTIVNOSTI U 2017. GODINI

U toku 2017. godine društvo je pored poslovnih aktivnosti iz osnovne djelatnosti imalo i drugih aktivnosti.

Nastavljena je intezivna saradnja sa svim institucijama kako državnim tako i lokalnim, lokalnim stanovništvom, zainteresovanim firmama i organizacijama, školama, pojedincima.

Izvršena je posjeta deponijama u regionu u i to deponijama u Banja Luci i Sremskoj Mitrovici na kojima je instalirana baklja za sagorijevanje deponijskog gasa i postrojenje za prečišćavanje ocjednih voda.

Rad sanitarne deponije kao objekta od opšteg značaja je javan i sve zainteresovane organizacije će kao i do sada, ukoliko iskažu interesovanje, biti upoznate i na licu mjesta, sa svim tehnološkim aktivnostima koje se preduzimaju na poslovima deponovanja otpada. Tu mogućnost su tokom 2017.godine iskoristile više škola koje su u okviru svojih aktivnosti izvršile obilazak deponije.

Imali smo izuzetnu priliku da ugostimo učesnike „Arhus karavana,, koji su u saradnji Agencije za zaštitu prirode i životne sredine i Ekološkog pokreta „Ozon,, posjetili našu deponiju .

Takođe, moramo pomenuti posjetu predstavnika Svjetske banke koji su izabrali našu deponiju kao primjer dobre prakse u regionu što je bilo i medijski značajno popraćeno. Tokom godine imali smo priliku da ugodimo i predstavnike deponija regiona i to Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Albanije.

Posebno je bila intezivna saradnja sa Agencijom za zaštitu prirode životne sredine, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Sekretarijatom za uređenje prostora Bar, ekološkom inspekcijom , centrom za ekotoksikološka ispitivanja i drugim.

IV ORGANIZACIONA STRUKTURA I RADNA SNAGA

U toku ove godine je izvršeno popunjavanje radne snage saglasno pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.

U sljedećoj tabeli je predstavljen broj radnika predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji koji je usvojio Odbor direktora po kojem treba da bude zapošljen 21 radnik.

Tabela 4. Naziv radnog mjesta i broj izvršila predviđen na deponiji Možura

Rb	NAZIV RADNOG MJESTA	BROJ IZVRŠILACA
1	Izvršni direktor	1
2	Tenički direktor	1
3	Administrativni radnik/sekretar(ica)	1
4	Računovođa – knjigovođa	1
5	Tehnički operater/kurir	1
6	Saradnik za održavanje tehnološkog procesa	1
7	Saradnik za kontrolu i monitoring životne sredine	1
8	Portir-Operater na vagi	2
8	Stražar	3
10	Rukovaoc mašina	4
11	Mehaničar	1
12	Pomoćni radnici	4

Trenutno je zapošljeno 20 radnika s tim što nije popunjeno radno mjesto saradnik za kontrolu i monitoring životne sredine.

Tabela 5. Kvalifikaciona struktura zaposljenih na deponiji Možura

Stepen stručnosti	VII	VI	V	IV	III	PK	NK
Broj zaposljenih	4	0	0	9	4	0	3

V MATERIJALNO – TEHNIČKA OPREMLJENOST DRUŠTVA

U sljedećoj tabeli je prikazan pregled objekata i opreme sa kojom je Društvo raspolagalo na dan 31.12.2017.godine.

Tabela 6. *Materijalno – tehničko opremljenost Društva*

	OBJEKTI	KOLIČINA
I	Poslovni objekat na Deponiji - površine 100 m²	1
II	Poslovni objekat u B.Čalovića 13 - površine 45 m²	1
III	Ostali objekti	1
1	Montažni objekat (prijemni punkt za ČKO) P= 6 m ²	1
2	Kamionska vaga tip MJ 100A2N 18x3m 60t	1
3	Trafostanica TS 10/0,4KV;1x630 /160 KVA	1
4	Sanitarna kada I	1
5	Sanitarna kada II	1
6	Sanitarna kada III	1
7	Sanitarna kada IV	1
8	Sistem za procjedne i ocjedne vode sa 4 AB bazena	1
9	Laguna- akumulacioni rezervoar V=700m ³	1
10	Rezervoar V=50m ³ za tehničku vodu	2
11	Saobraćajnica širine 7 m (prilazna i unutar deponije)	1
12	Nadzemni AB kanal za popravku sredstava	1
13	Ograda visine 2m oko cijele deponije-pocinkovana mreža	1
14	Praonica za točkove vozila i prostor za radionicu	1
15	Buster stanica za snabdijevanje vodom iz rezervoara	1

16	Montažni objekat za smještaj pumpi za recirkulaciju ocjednih voda P=6m ²	1
17	Prilazna saobraćajnica za ČKO	1
	OPREMA I MEHANIZACIJA	KOLIČINA
IV	Oprema	
1	Pumpe za recirkulaciju ocjednih voda P=30KW	2
2	Pumpe u laguni za recirkulaciju ocjednih voda P=1,5KW	3
3	Pumpa za pranje vozila (perač pod pritiskom)	1
4	Agregat SDMO Tip J110K (110kVA,88kW)	1
5	Električni kompresor ABAC p _{max} =10bar	1
V	Mehanizacija	
1	Kompaktor Bomag BC 572 RB (2012)	1
2	Buldozer Shantui SD 13 (2011)	1
3	Utovarivač – rovokopač Terex TLB840 (2012)	1
4	Traktor MasFerguson sa prikolicom i cistijernom za osoku (2012)	1
5	PMV Škoda Superb (2015)	1
6	TMV Dacia Dokker (2015)	1
7	Drobilica za zeleni otpad (2017)	1
8	Kamion cistjerna Tam 13.14	1

VI FINANSIJSKO POSLOVANJE DRUŠTVA ZA 2017.GODINU

Tabela 7. Ostvareni finansijski rezultati Društva u 2017.godini

	ELEMENTI	2017	2016	Index 2017/2016
A	UKUPNI PRIHODI	1.169.588,00€	1.042.416,00€	112,20
	Poslovni prihodi	1.128.806,00€	1.013.960,00€	111,33
	Ostali poslovni prihodi	40.782,00€	28.456,00€	143,31
B	UKUPNI RASHODI	452.574,00€	405.581,00€	111,58
	Poslovni rashodi	452.574,00€	405.581,00€	111,58
	Finansijski rashodi			
C	BRUTO REZULTAT DRUŠTVA	714.335,00€	635.404,00€	112,92
D	NETO REZULTAT DRUŠTVA	649.565,00€	578.145,00€	112,35

A. Društvo je u izvještajnom periodu ostvarilo **ukupan prihod od 1.169.588,00€** što je za 11,22 % više u odnosu na prethodnu godinu (1.042.416,00€).

U strukturi poslovnih prihoda u odnosu na prethodnu godinu povećani su za 11,33% prihodi od usluga deponovanja otpada, a istovremeno su porasli i ostali poslovni prihodi sa razloga što je amortizacija u 2017.godini veća u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 8. Pregled fakturisanih i naplaćenih iznosa po preduzećima za period 01.01.-31.12.2017.godine.

	Cijena €/t	Fakturisano sa PDV (€)	Fakturisano bez PDV (€)	Iznos PDV (€)	Uplata (€)	Ukupan dug (€)
DOO Komunalno Bar	10	248.821	232.543	16.278	63.815	185.006
JPKD Ulcinj	10	130.901	122.337	8.563	12.000	118.901
DOO Komunalno Budva	20	487.609	455.709	31.900	573.824	+86.215
DOO Komunalno Kotor	20	224.373	209.694	14.679	266.736	+42.363
DOO Komunalno Tivat	20	102.640	95.925	6.715	93.024	9.616
Doo Hemosan	20	9.948	9.297	651	11.333	+1.385
III lica		3.531	3.300	231	4.490	+959
Ukupno		1.207.823	1.128.806	79.016	1.025.222	182.601

Uplate prikazane za komunalno Bar predstavljaju dijelom kompenzacije za usluge iznajmljivanja kamiona za prevoz inertnog materijala i usluge prevoza vode za potrebe deponije.

U sljedećoj tabeli su prikazana prethodna i ukupna dugovanja.

Tabela 9. Pregled ukupnih dugovanja na dan 31.12.2017.godine

	Ukupan dug (€)
DOO Komunalno Bar	290.085
JPKD Ulcinj	118.901
DOO Komunalno Budva	11.754
DOO Komunalno Kotor	46.464
DOO Komunalno Tivat	9.616
Doo Hemosan	3.349
III lica	178
Opština Bar	905.262
Opština Ulcinj	445.851
Ukupno	1.831.460

Opština Bar je preuzela obaveze komunalnog preduzeća Bar i dala garanciju za plaćanja u ukupnom iznosu od 535.784,00€ za obaveze komunalnog preduzeća iz 2015. i 2016.godine i četiri mjeseca 2017.godine. Opština Ulcinj je preuzela obaveze komunalnog preduzeća Ulcinj za 2015. i 2016.godinu u ukupnom iznosu od 225.782,00€. Navedena sredstva su rezervisana za buduće investicije na deponiji Možura.

Stanje na bankovnim žiro računa preduzeća na dan 31.12.2017.godine iznosi 1.118.321,-€ tako da su ukupna obrtna sredstva sa potraživanjima 2.949.781- €.

B. Društvo je u 2017.godini imalo ukupne rashode u iznosu od 452.574,- €.

U narednom tabelarnom pregledu prikazana je struktura poslovnih rashoda. Obzirom da Bilans uspjeha sadrži sintetički iskazane podatke o rashodima naredni strukturni prikaz omogućava da se analitički sagledaju rashodi poslovanja nastali u posmatranom periodu.

Ukupni poslovni rashodi od **452.574,- €** veći su u odnosu na 2016. godinu za 11,16 % (u 2016.g. su iznosili 405.581,-€). Struktura troškova je prikazana u sljedećoj tabeli.

Tabela 10. *Struktura troškova*

Vrsta troška	Iznos 2017 €	Iznos 2016 €	Index 17/16
Materijalni troškovi	61.810	55.650	111,07
Troškovi zarada	281.389	249.012	113,00
Troškovi amortizacije	42.596	31.746	134,17
Ostali poslovni rashodi	66.779	69.173	96,54
UKUPNO	452.547	405.581	111,58

U narednim tabelama su analitički prikazani troškovi u 2017.godini.

Tabela 11. *Materijalni troškovi*

Vrsta troška	Iznos 2017 €	Iznos 2016 €	Index 17/16
Troškovi osnovnog i pomoćnog materijala	1.961	700	280,14
Troškovi kancelarijskog materijala	2.761	2.820	97,90
Troškovi rezervnih dijelova i režijskog mat.	51	172	29,65
Troškovi električne energije	4.199	3.697	113,58

Troškovi pogonskog goriva (dizel gorivo)	52.838	48.172	109,69
Troškovi alata i inventara	0	89	0
U k u p n o :	61.810	55.650	111,07

Najveća stavka u okviru ovih troškova su troškovi pogonskog goriva za rad mašina koji čine 85,48% ukupnih materijalnih troškova. Slijede troškovi električne energije, kancelarijskog, osnovnog i pomoćnog materijala.

Tabela 12. Troškovi zarada, naknada i ostali lični rashodi

Vrsta troška	Iznos 2017 €	Iznos 2016 €	Index 17/16
Troškovi neto zarada	144.628	130.095	111,17
Troškovi poreza na zarade i naknade	20.773	17.850	116,38
Troškovi doprinosa na zarade na teret radnika	52.348	44.626	117,30
Troškovi doprinosa na zarade na teret poslodavca	27.895	23.504	118,68
Naknade (ugovor o djelu)	1.294	6.948	18,62
Odbor direktora	24.148	22.018	109,67
Ostali lični rashodi-službeni put	4.172	2.371	175,96
Ostale naknade	6.130	1.600	383,13
U k u p n o :	281.388	249.012	113,00

Povećanje troškova zarada je nastalo isplatom decembarske zarade prije Nove godine a u skladu sa odlukom Vlade Crne Gore o umanjenju doprinosa a to se isto odnosi i na Odbor direktora uz napomenu da nije došlo do povećanja zarada i naknada.

Ostale naknade se odnose na izdatke za sanitarne i zdravstvene preglede i pomoć radnicima shodno kolektivnom ugovoru.

Tabela 14. Troškovi amortizacije i rezervisanja

Vrsta troška	Iznos 2017 €	Iznos 2016 €	Index 17/16
Amortizacija objekata	9.101	0	0
Amortizacija opreme	33.495	31.746	105,51
U k u p n o :	42.596	31.746	134,18

Godišnji trošak amortizacije je viši u odnosu na uporednu 2016.godinu, jer su aktivirane investicije. Pored toga i nabavke opreme su uticale na povećanje troška.

Tabela 15. Ostali poslovni rashodi

Vrsta troška	Iznos 2017 €	Iznos 2016 €	Index 17/16
Troškovi proizvodnih usluga	28.796	30.751	93,64
Troškovi platnog prometa i bankarske usluge	844	1.484	56,87
PTT usluge	3.503	4.197	83,46
Intelektualne usluge–računovodstvo i rev.	6.427	6.169	104,18
Transportne usluge	0	1.592	0
Troškovi tekućeg održavanja	17.140	19.406	88,32
Troškovi reprezentacije	3.099	1.513	204,82
Takse, carine, porezi	0	80	0
Ostali nematerijalni troškovi	4.636	2.763	167,79
Troškovi osiguranja	784	1.208	64,90
Sponzorstva	1.550	0	0
Sudski troškovi	0	11	0
U k u p n o :	66.779	69.173	96,54

Ostali poslovni rashodi su smanjeni za 3,46% a najviše je uticalo smanjenje proizvodnih usluga 6,3% i troškovi tekućeg održavanja 11,7%.

C. Bruto rezultat Društva u 2017.godini iznosi 714.335,-€

Na osnovu ovako iskazanih prihoda i rashoda Društva može se zaključiti da je Društvo u 2017.godini poslovalo pozitivno i ostvarilo **bruto dobit** u iznosu od **714.335,-€**.

Na bruto dobit Društva od **714.335,-€** u 2017. poslovnoj godini obračunat je porez na dobit u iznosu od **58.858,-€**.

D. Neto rezultat Društva u 2017.godini iznosi 649.565,-€

Za poslovnu 2017.godinu, nakon korekcija za tekući i odloženi porez ostvaren je finansijski rezultat - **neto dobit** Društva od **649.565,-€**.

Društvo je izmirilo sve obaveze i po osnovu PDV-a bez obzira što nije izvršena naplata po svim izdatim fakturama u 2017.godini.

Takođe, Društvo je do 31.decembra 2017.godini izmirilo sve svoje obaveze prema dobavljačima po dospjelim računima i zaposlenima.

Upravi javnih prihoda Crne Gore je uredno i na vrijeme predat završni račun.

U prilogu ovog izvještaja su dati Bilans stanja i Bilans uspjeha za 2017.godinu.

Od strane komunalnih preduzeća Budva i Kotor i preduzeća Hemosan u toku 2017.godine plaćene su obaveze koje su nastale u prethodnim godinama.

Treba napomenuti da je Opština Ulcinj u aprilu 2017.godine cesijom preuzela dug komunalnog preduzeća nastao u 2015. i 2016.godini u ukupnom iznosu 225.783,-€ tako da je ukupno dugovanje 445.882,-€.

Opština Bar je sporazumom broj 7802/14 preuzela garanciju plaćanja za dug komunalnog preduzeća za 2015. , 2016. i četiri mjeseca 2017.godine u iznosu od 535.784,-€ tako da sa prethodnim dugom od 369.478,-€ garancija Opštine Bar ukupno iznosi 905.262,€.- koje će biti iskorišćeno za buduća investiciona ulaganja na deponiji.

VII ZAKLJUČAK

Društvo je u toku 2017.godine uspješno vršilo primarnu djelatnost tj. uslugu deponovanja otpada. Na dan 31.12.2017.godine Društvo nema dugovanja prema dobavljačima kao ni obaveze prema državi po osnovu poreza i obaveza.

Zarade su isplaćivane redovno sa svim porezima i doprinosima.

U toku 2018.godine glavne fokus će biti usmjerene na sljedeće aktivnosti:

- Redefinisanju odnosa sa osnivačima,
- Regulisanje duga, posebno od matičnih preduzeća,
- Nabavci neophodnih osnovnih sredstava,
- Priprema za realizaciju projekata procjednih voda, II faze deponovanja otpada, centara za selekciju i kompostiranje, deponijski gas...
- Regulisanje statusa zemljišta i kredita,
- Saradnji sa osnivačima, Mjesnim zajednicama Mrkojevići i Kruč, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Agencijom za zaštitu životne sredine, nevladinim organizacijama, građanima i svim zainteresovanim subjektima i pojedincima.

Bar, mart 2018.godine

Izvršni direktor

Dragan Simović